

JELENTÉSEK

AZ 1941–42. TANÉVRŐL.

I.

A DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODA MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. BANNER JÁNOS

egyetemi nyilv. r. tanár,
a Diákjóléti és Diákvédő Iroda elnöke

II.

A MENSA ACADEMICA PUBLICA MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. PURJESZ BÉLA

egyetemi nyilv. r. tanár,
a Mensa Academica Publica
Felügyelő Bizottságának ügyvezető-elnöke.

III.

A ZRINYI MIKLÓS-FIUKOLLÉGIUM ÉS A ZRINYI ILONA-LEÁNYKOLLÉGIUM MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. PURJESZ BÉLA

egyetemi nyilv. r. tanár,
a Zrinyi kollégiumok Felügyelő Bizottságának elnöke.

JELENTÉSEK
AZ 1941–42. TANÉVRŐL.

I.

A DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODA
MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. BANNER JÁNOS
egyetemi nyilvános tanár,
a Diákjóléti és Diákvédő Iroda elnöke

II.

A MENSA ACADEMICA PUBLICA
MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. PURJESZ BÉLA
egyetemi nyilvános tanár,
a Mensa Academica Publica
Felügyelő Bizottságának ügyvezető-elnöke.

III.

A ZRINYI MIKLÓS-FIUKOLLÉGIUM
ÉS
A ZRINYI ÍLONA-LEÁNYKOLLÉGIUM
MÁSODIK ÉVI JELENTÉSE.

KÖZZÉTESZI:

Dr. PURJESZ BÉLA
egyetemi nyilvános tanár,
a Zrínyi kollégiumok Felügyelő Bizottságának elnöke.

SZEGED VÁROSI NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

I.

Tekintetes Egyetemi Tanács!

Az 1940—41. évi jelentésünkben beszámoltunk arról a mozgalomról, amelyet a Diákvédő Iroda a Diakotthon vezetőségével együtt, egy új internátus felállítása céljából indított meg. Már akkor említettük, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr megértése és nagylelkű hozzájárulása biztosította az új internátus felállítását. Hálás köszönettel kell megemlékeznünk dr. *Hóman Bálint* ny. vallás- és közoktatásügyi miniszter és dr. *Szily Kálmán* ny. államtitkár urak, valamint az egyetemi ügyosztály nagylelkű támogatásáról. A két internátus: a Zrinyi Ilona-Egyetemi Leánykollégium és a Zrinyi Miklós-Egyetemi Fiúkollégium szeptember óta részesíti áldásaiban a reászoruló ifjúságot. Hogy ennek a két kollégiumnak a megszervezése, működésének megindulása mit jelent diákszociális téren, arról nem a mi hivatásunk és kötelességünk beszámolni.

Ha mégis megemlékezünk róluk, ezt csupán azért tesszük, mert rá akarunk mutatni arra, hogy a Horthy Miklós-Tudományegyetem kebelén belül — az eddig is működött intézményeken túl — csak az első lépésnek tekinthetjük ezt az alapítást. Távol vagyunk még attól az időtől, amikor arról számolhatunk be, hogy minden igényt ki tudunk elégíteni, amellyel diákszociális téren találkozunk. Hogy ez mennyire így van, azt legjobban azok a számok igazolják, amelyeket az alábbiakban közölhetünk.

Egyetemünknek az elmúlt 1941—42. tanévben, beleszámítva minden beiratkozott hallgatót, az I. félévben 1330, a II. félévben 1276 hallgatója volt. Ezek közül a Horthy-kollégiumban lakott az I. félévben 164 fiú és 164 leány, a II. félévben 168 fiú és 161 leány. A Zrinyi Ilona-leánykollégiumban az I. félévben 83, a II. félévben 85 leány, a Zrinyi Miklós-fiúkollégiumban az I. félévben 94, a II. félévben 111 fiú, a Szent Imre-

kollégiumban az I. félévben 60, a II. félévben 62 fiú, a Luther-Otthonban az I. félévben 14, a II. félévben 16, a Bethlen Gábor-Diákotthonban az I. és II. félévben 12—12 fiú, a Kat. Növédő Egyesület Szent Erzsébet-leányotthonában mind a két félévben 13—13 leány, a Boldog Margit-leányotthonban mind a két félévben 47—47 leány lakott. Az Orsolya-rend és az Angolkisasszonyok rendje másirányú internátusában 6—6 leánynak adott félevenként helyet. Tehát az I. félévben 657, a II. félévben 681 egyetemi, illetőleg főiskolai hallgató nyert olyan elhelyezkedést, amely mind egészségi, mind erkölcsi szempontból kifogástalan és amely méltó az egyetemi és főiskolai hallgatósághoz. Ez azt jelenti, hogy a hallgatóság 49.4, illetve 53.4%-ának ellátásáról az egyetemmel kapcsolatos intézmények, illetőleg azok az egyházi és társadalmi intézmények gondoskodtak, amelyeknek célkitűzésébe ez az elgondolás beletartozik.

Még kedvezőbb ez a kép, ha figyelembe vesszük azt, hogy hallgatóságunk soraiban az I. félévben 198 (15.2%), a II. félévben 193 (16%) helybeli lakos volt. Ezek leszámításával a vidéki hallgatóság 58.3, illetőleg 60.9%-a helyezkedett el internátusokban, ami már jelentős számot mutat.

Ez a szám azonban csak részben megnyugtató. A kollégiumok és internátusok igazgatóságai tanúsíthatják, hogy korántsem tudják kielégíteni az összes igényeket. De tanúsíthatja maga a Diákvédő Iroda is, amely kénytelen sok esetben elutasítani az ilyen tekintetben tanácsot kérő ifjúságot.

A magunk részéről nagyon kívánatosnak tartanók, hogy az elhelyezés tekintetében viszonyaink az eddigieknél is jobbak legyenek. De kívánatosnak tartanák ezt a szülők is, akik — kevés kivétellel — sokkal szívesebben engedik leány-, de igen sok esetben fiúgyermeküket is a gondos felügyelet alatt álló kollégiumokba, mint magánházakhoz, különösen hónapos szobákba.

A Diákvédő Iroda a segélyezéseknél is figyelembe veszi a hallgatóság elhelyezkedését. Segélyben csak olyan hallgatót részesít, aki kollégiumokban lakik; csak abban az esetben tér el ettől az elvi álláspontjától, ha a hallgató igazolta, hogy felvétele nem volt lehetséges. Hogy ezt az elvet — szerintünk egyetlen helyes elvet — megvalósíthassuk, szükségesnek tartá-

nók újabb internátusok felállítását, amelyek tapasztalataink szerint kétségtelenül megtelnének kollégiumi élet után vágyó ifjúsággal. Ezeknek a létesítése elsőrendű egyetemi feladat.

*

Hasonlóan elsőrendű feladat volna az ifjúság társadalmi életének és élelmezésének jobb megoldása.

Ez a két kérdés egymással karöltve rendezhető, sőt rendezhető volna ugyanakkor az ifjúság orvosi ellátásának és a Diákvédő Iroda végleges elhelyezésének kérdése is.

Az az intézkedés, amely a központi épület második emeletének visszaadását rendelte el, máról-holnapra igazolta, mennyire igaza volt a Diákvédő Iroda és a Mensa Academica Publica vezetőségének, amikor a Diákház felállítása érdekében, az 1943. évi költségvetés előkészítése kapcsán, megtette az első lépéseket.

A 450.000 pengő költségvetési keretben elkészülő épületet — az elgondolás szerint — azon az üresen álló telken kívánjuk elhelyezni, amely jelenleg a Horthy Miklós-tanítói internátus udvara, de amely már esztétikai okokból is, előbb-utóbb beépítésre kerül. Ez a telek annyira közel van az összes egyetemi épületekhez, a kollégiumok egy részéhez, hogy ennél jobb helyet keresve se kereshetnénk a Diákház céljaira.

Indokolja ezt az építkezést az, hogy a Mensa Academica Publica helyiségei részben a Horthy-kollégium, részben a Zrínyi Miklós-kollégium alagsorában vannak elhelyezve. Ez az elhelyezés méltatlan az egyetemi hallgatósághoz. Különösen a Horthy-kollégium alagsora sötét, sőt nedves is, és itt futnak a más helyen természetesen el nem helyezhető fűtőcsövek is. A Zrínyi-kollégiumban valamivel tűrhetőbbek a viszonyok, de ez sem megfelelő. Amikor a legnagyobb örömmel állapítjuk meg azt a méltó és minden tekintetben kifogástalan elhelyezést, amelyet a Horthy Miklós-tanítói internátus étterménél látunk, annál fájdalmasabban kell rámutatnunk egyetemi hallgatóságunk méltatlan elhelyezésére.

A Diákvédő és Diákjóléti Iroda jelenleg az egyetemi központi épületében van — működése óta immár a negyedik helyen — megfelelőnek egyáltalában nem mondható elhelyezésben. És még ez a berendezkedés is csak ideiglenesnek

tekinthető. Nemcsak azért mert a Tábla az egész épületre igényt tart, de azért is, mert már a Ferenc József-Tudományegyetem idejében és legújabbban is ismételten felmerült a kihelyezés gondolata. Ez a gondolat, az egyetemre nézve sérelmesen megváltozott viszonyok mellett, újra ismétlődni fog, ha az egyetem a törvényileg biztosított és immár hivatalosan is kilátásba helyezett jogi kart megkapja. Növekedő szerepével ezt a fontos intézményt nem lehet évről-évre változó, bizonytalan helyzetében megtartani.

Hasonló körülmények között van az ifjúság egyesületi élete is. A SZEI kiköltöztetésével nemhogy jobb lett volna, de határozottan rosszabb lett a helyzet. A felüdülés céljait szolgáló szórakozó-, olvasóterem és falatozó kérdése jól-rosszul megoldható az új helyiségben, de a szép munkatervvel és eredménnyel dolgozó munkaközösségek teljesen hontalanok. A szemináriumi vendég-elhelyezkedés kárára van a szemináriumi munkának épen úgy, mint a munkaközösségnek.

Ezeknek az intézményeknek az elhelyezése, ha nem is kielégítő módon, de úgy-ahogy, megvan oldva. Teljesen megoldatlan azonban a rászoruló ifjúság egészség-gondozása. Amit a Diákjóléti és Diákvédő Iroda az orvosi kar professzorainak és tanszéki segédszemélyzetének megértése folytán e tekintetben nyújt az ifjúságnak, az csak kényszer-megoldásnak tekinthető. Az ambulancia a más célokat szolgáló klinikákon kap — eléggé meg nem hálálható — helyet, s ugyancsak itt helyezhetők el a klinikai igazgató-professzorok emberbaráti gondolkodása folytán az ápolásra szorult betegek is. Ha a Diákvédő Iroda a legmesszebbmenően hálás is az orvosi kar gondoskodásáért, az érdekelt professzorokkal együtt vallja, hogy ez a kérdés csak szükség-megoldást nyert és a végleges rendezésre szükség van.

Ha nem is gondolunk olyan megoldásra, mint amilyen évek óta a műegyetem hallgatóságának egészségügyi gondozását kifogástalanná tette, egy lépéssel ezen a téren is előbbre kell mennünk.

Négy olyan kérdést vetettünk fel, amelyek elsősrban diákjóléti kérdések. Mind a négy kérdést meg lehetne oldani, ha a Horthy Miklós-tanítói internátus be nem épített területén felépülne a Diákház. Az épület két emeletével s tisztességes

módon megépített alagsorával lehetőséget nyújtana ezeknek a kérdéseknek kielégítő megoldására.

Az elgondolás a következő volna.

Az alagsorban nyernének elhelyezést: a minden igényt kielégítő, teljesen modern konyha, tálaló, kamarák, raktárak, férfi és női cselédszobák, a szükséges WC-vel és az elengedhetetlen fürdővel vagy tusolóval a személyzet részére. Itt nyerne elhelyezést a házmesteri lakás is.

A magas-földszinten volna az étterem, amelyben egyszerre 300 ember számára lehetne teríteni. Ekkora helyiségben kétszeri terítéssel nemcsak a mai ifjúság igényeit tudnánk kielégíteni, hanem az eljövendő nagyobb létszámú egyetemi ifjúságét is. Jelenleg a Mensán az első félévben 343, a második félévben 314 egyetemi és főiskolai hallgató kapott minden esetben kedvezményes áron, a mai viszonyoknak megfelelően kielégítő étkezést. A 300 emberre szükséges egyszeri terítést már a mai létszám is indokolja. De még inkább szükségessé teszi az egyre növekvő főiskola, a felállítandó jogi kar és a, már az elmúlt évben is erősen emelkedett és bizonyára még erősebben emelkedő, hallgatói létszám. Ez a helyiség alkalmas volna arra is, hogy az ifjúság mindenféle összejövetelét itt tartsák és nem kellene a legkisebb szórakozás céljait szolgáló teremért is, mindenkor jelentékeny kölcsöndíjat fizetni. Természetesen a szükséges mosdók és WC-k is helyet kapnának a magasföldszinten.

Az első emeleten foglalnának helyet a Diákjóléti és Diákvédelmi Iroda, a Diákvédelmi tankönyvtára, a Mensa irodája, az orvosi rendelő és az épület igazgatójának vagy gondnokának lakása. Ez utóbbival nem lakást akarunk juttatni valakinek, hanem szükségesnek tartjuk, hogy ott, ahol az ifjúság az egyetemen kívüli életének jelentékeny részét leéli, az épület ne csupán a házmester gondjaira legyen bízva, hanem olyan emberre, aki mindenért felelősséget vállalhat. A lakáshoz és az orvosi rendelőhöz tartozó fürdőszobák és WC-k is ide kerülnek.

A második emeleten volnának az ifjúsági egyesületek (munkaközösségek) külön-külön helyiségei és a valamennyi részére közösen felállítandó olvasó, társalgó és szórakozó helyiségek, a megfelelő mellékhelyiségekkel együtt.

Igy lehetne egy helyen megvalósítani mindazt, amit elgondolásunk szerint a tudományos képzésen és az erkölcsi nevelésen kívül az egyetemnek nemcsak a szegény, de minden polgára részére nyújtani kell.

Az épületnek egyetlen lépcsőháza volna csupán.

Felsoroltuk itt tüzetesen az összes tárgyi szükségleteket. Ezeknek feltüntetése feleslegessé teszi azoknak az erkölcsi indokoknak a felsorolását, amelyek ezt a javaslatot mindenki előtt támogatják, akik a magyar ifjúság ügyeit szívéből viselik.

Tudjuk, hogy nehéz idöket élünk, de szerintünk a nehéz idök elsősorban a magyar ifjúságot sújtják, amelynek épen ebben a nehéz idöben kell minden téren segítségére lenni.

Tudjuk, hogy ez a terv a közel jövőben nem fog megvalósulni. Ha mégis — mint az év folyamán felvetődött egyik gondolatot — itt a nyilvánosság előtt is elmondjuk, azért tesszük, mert ezzel is fel akarjuk hívni a figyelmet arra, hogy a meginduló egyetemi építkezések során az ifjúság szükségleteiről ne az építendő központi épületben, hanem külön erre a célra létesítendő diákházban történjék gondoskodás.

*

Még egy gondolattal kell itt foglalkoznunk, amelyre már az elmúlt évi jelentésben is kitértünk. Beszámoltunk volt arról, hogy az eltávozott Ferenc József-Tudományegyetem Diákvédő Irodájának a 17 év alatt kiadott, de vissza nem térített kölcsöneiből künnlévő 50.978.68 pengőt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium a Horthy Miklós-Tudományegyetem Diákjóléti és Diákvédő Irodájának engedett át. Elmondottuk, hogy ez az összeg csak papíroson van meg, mert jelentékeny része olyan követelés, amelyet az Irodának sohasem lesz módjában behajtani.

Tudtuk a nehézségeket és mégis megpróbálkoztunk a lehetetlennel. Szép szóval vagy anélkül, csak kevés embernél sikerült eredményt elérni, de nem mondanánk igazat — és épen azokkal szemben nem, akik ezt minden körülmények között megérdemlik —, ha azt mondanánk, hogy senki se igyekezett eleget tenni kötelezettségének. Voltak, sőt jelentékeny számmal voltak olyanok, akik valahennan meghallották ezt az ak-

ciót, amelyet az Iroda megindított és felszólítás bevárása nélkül rendezték egészben vagy részleteiben fennálló tartozásukat. Olyanok is voltak, akik állásba jutva, olyan összeget is visszafizettek, amelyet nem is kölcsönként kaptak, hanem segély formájában.

Sokan voltak, akik a felszólítás kézhez vétele után rendezték az adósságaikat, de sajnos igen sokan voltak — tudunkkal igen jól kereső emberek, — akik nemcsak, hogy nem akarták rendezni anyagi ügyeiket, de egyenesen tagadni próbálták azt, hogy az Irodától valaha is kölcsönt vettek fel. Természetes, hogy az Iroda vezetőjének nagy körültekintéssel készített felszólító leveleiben kért összeget minden esetben sajátkezüleg aláírt kötelezvényvel, néha a szülők kötelezvényével tudtuk igazolni. A perhez, az ultima rációhoz nem jutottunk el. De csak azért nem tettük, mert a makacs adósok viszonyait nem ismertük és nem tudtuk, hogy éppen abban a pillanatban, amikor a pert megindítottuk volna, nem éppen vérükkel törlesztik-e a Hazával szemben fennálló adósságukat. Ezért halasztottuk ezt nyugodtabb időkre. De csak elhalasztottuk, mert valljuk, hogy a Diákvédő Iroda a mai rászoruló ifjúság nevében egyetlenegy fillérről sem mondhat le, amely a visszafizetés kötelezettségével jutott a régebbi diákság kezébe.

Hogy ez a nagy körültekintéssel végzett akció, amelynek során az adósoknak csak kis százalékát tudtuk felszólítani, mit jelentett, arra nézve legyen elég csupán két számot közölni. Ameddig az 1940—41. tanév folyamán kölcsönvisszatérítés címén 2971.63 P, addig az 1941—42. tanévben 10.557.51 pengő folyt be a Diákvédő Iroda pénztárába. Ez a két szám magyarázza meg azt az eléggé nem csodálható tényt, hogy számadásunkat 5846.66 P pénztári maradvánnyal zártuk. Ez a pénztári maradvány azonban csak azt jelenti, hogy nem látván előre az évi mérleget, nem tudtuk beszerezni segély-könyvtárunk részére azokat a könyveket, amelyeket a megkérdezett ifjúság tankönyvszükségletként bejelentett. Ezt az összeget azonban legalább is túlnyomó részében erre a célra fogjuk felhasználni.

Szükségesnek tartottam ezt is hangsúlyozni, már csak azért is, nehogy a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériummal szemben, ahonnan az év folyamán jelentős összegű segélyt kaptunk indokolt felterjesztéseinkre, úgy tűnjünk fel, mintha kéré-

seink túlméretezettek lettek volna. Erről szó sem lehet, mert hisz ha az Irodának egyik kötelessége a rászoruló ifjúság jogos igényeinek és indokolt kéréseinek kielégítése, másrészt — épen a szociális gondolatból folyóan — nem jelentkezhetik olyan kéréssel, amely a jobban rászoruló kielégítését nehezítené meg.

*

Mielőtt az 1941—42. tanévi jelentésemre rátérnék, elsősorban elengedhetetlen kötelességemnek tartom mélyszéges hálával emlékezni a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztérium egyetemi ügyosztályának arról a megértő, nagy jóindulatáról és mindenkor segíteni kész támogatásáról, melyben diákvédő intézményünket az elmúlt tanévben különösen is részesíteni kegyes volt. Illesse köszönetünk: *Mártonffy Károly* miniszteri tanácsos, osztályfőnök, egyetemi ny. r. tanár urat, vitéz *Nagy Iván* és *Rudai Rezső* miniszteri osztálytanácsos urakat, úgy a Diákvédő Iroda, mint a segélyezett ifjúság részéről, Isten áldását kérve további nemes munkásságukra.

*

Jelentésemet az alábbiakban van szerencsém előterjeszteni:

I. Bevétel:

adományokból (részl. l. alább)	— —	46.445.88 P
ifjúsági járulékokból	— — — —	16.492.83 „
wisszafizetett kölcsönökből	— — — —	10.557.51 „
egyéb bevételekből	— — — —	1.223.08 „

Összesen: 74.719.30 P

II. Kiadás:

beíratási és egyéb tanulmányi segélyekre	17.211.83 P
élelmezési segélyekre	— — — — 15.713.10 „
lakbérsegélyekre	— — — — 7.717.— „
ruházati segélyekre	— — — — 1.650.24 „
tankönyvekre	— — — — 587.20 „
gyógykezelésre	— — — — 712.48 „
úti segélyre	— — — — 39.— „
kamatmentes kölcsönökre	— — — — 19.867.36 „

A segélyek összesen: 63.498 21 P

vegyes kiadások:

jutalom, ill. munkadíjakra	— — —	950.— P
nyomtatvány, írószer, felszerelésre	—	701.05 „
postaköltségekre	— — — — —	30.94 „
egyéb	— — — — —	3.692.44 „

Vegyes kiadások összesen: 5.374.43 „

A kiadások együtt: 68.872.64 P

Adományok az 1941—42. tanévben:

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumtól, részben az 1940—41 tanév II. félévében a visszacsatolt területi hallgatók részére engedélyezett segélyek megtérítésére (a 39.357 és 40.130/1941. IV. 2. számú rendeletekkel), másrészt az 1941—42. tanévi segélyezésekre (a 43.626 és 45.894/1941. IV. 2., majd 86.241., 86.808 és 88.097/1942. IV. 4. számú rendeletekkel) összesen kiutaltatott:	— — —	41.090.93 P
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumtól a 41.288/1941. számú rendelettel egy hallgató fändijsegélyére	— — — — —	58 95 „
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Minisztériumtól a 90.269/1942. IV. 4. számú rendelettel kiutalt tanulmányi segély	— — — — —	300.— „
Banner János dr. professzor adománya koszorúmegváltás címén	— — — — —	30.— „
Banner János dr. professzor adománya nyári ellátási segélyezésre	— — — — —	250.— „
Bölcsészeti kar dékánai hivatalától teremkölcsonzési díjakból befizetve	— — — — —	136.— „
Bölcsészeti Kar professzor urai a Zrínyi Ilona-leánykollégium részére adományul	— —	294.— „
Huszkó László tanár úr adománya	— —	20.— „
Miklós Károly dr. tanácsjegyző úr adománya	—	20.— „
Purjesz Béla dr. professzor úr adománya 2 drb. olasz nyelvkönyv beszerzésére	— — —	8.— „
Rothermere-alap kamataiból	— — — — —	3.000.— „
Szabados Ilona rk. bölcsészhallgató adománya	— — — — —	10.— „

Szeged Városi Nyomda Rt. adománya	— —	50.— P
Szegedi helyőrség tiszti és altiszti Karának adománya	— — — — — — — —	60.— „
Szegedi kir. Közjegyzői Kamara adománya	—	200.— „
Szegedi Ref. Egyházközség adománya	— —	803.— „
Tanárvizsgáló Bizottság vizsgadíj-megtérítések címén	— — — — — — — —	105.— „
Vincze Ferenc dr. tanár úr adománya	— —	10 — „
		<u>Összesen: 46.445.88 P</u>

Dr. Degregorio Ottone olasz lector úr tankönyvtárunk gyarapítására 2 drb. olasz nyelvkönyvet, Buzás Géza erdélyi gyógyszer. hallgató 2 drb. gyógyszerészeti tankönyvet adományozott.

Ez adományokért fogadják a nagylekű adományozók ezúton is az Iroda hálás köszönetét.

A segélyezés az egyetem egyes karai és a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola hallgatói között a következőképen oszlott meg:

orvostanhallgató és szigorló	— — — — — — — —	203
bölcs.-kari hallg. és szigorló, ill. tanárjelölt	— — — — — — — —	55
mat.-term.-tud.-kari hallg. és szig., ill. tanárjelölt	— — — — — — — —	80
gyógyszerésztanhallgató és szigorló	— — — — — — — —	38
Apponyi-kollégiumi hallgató és szigorló	— — — — — — — —	17
egyetemi hallgató és szigorló összesen	— — — — — — — —	393
Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolai hallgató	— — — — — — — —	247
		<u>Összesen: 640</u>

A segélyért folyamodók száma tehát az 1941—42. évben 640 volt s így az 1940—41. tanévben segélyezett 603 hallgatóval szemben a segélyezés mérve most is emelkedést mutat.

A Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság a lefolyt tanévben 32 jelöltnek 575 pengőt utalt vissza vizsgadíj-megtérítés címén, kitűnő vizsgaeredmények alapján. E megtérítések ez évben is fejenként 15—40 pengő között váltakoztak s ebből 105 pengő a Diákvédő Irodához utaltatott át.

Tankönyvtárunkat 337 hallgató vette igénybe, s összesen 96 művet 854 kötetben adtunk ki. A könyvtár gyarapítására

az elmúlt évben mindössze 4 drb könyvet szereztünk be, az elrongált példányokból pedig összesen 132 darabot újra kötöttünk.

Szegénysorsú betegeinket az Iroda által kiadott utalványok alapján ezidén is szívesek voltak ingyen kezelni: Batizfalvy János egyetemi nyilv. r. tanár, Bata Tibor műtőorvos, Csinády Jenő m. tanár, intézeti főorvos, Csontosné Csajághy Márta adjunctus, Lajos Sándor magántanár, Sipos Károly magántanár, Szász Sándor magántanár, ill. helyette Poljácovics Anna tanársegéd, Treer József c. rk. tanár, főorvos, Troján Emil magántanár, c. adjunctus és Szécsényi-Nagy László tanársegéd urak, ill. úrhölgyek. Segítségükért az ifjú-ság nevében is hálás köszönetet mondunk.

A tanév folyamán kiadott orvosi utalványok száma:

belgyógyászati rendelésre	— — — — —	47
bőrgyógyászati	„ — — — — —	33
fül-orr-gége	„ — — — — —	19
ideggyógyászati	„ — — — — —	2
nőgyógyászati	„ — — — — —	1
sebészeti	„ — — — — —	15
sportorvosi	„ — — — — —	4
szemészeti	„ — — — — —	40
urologiai	„ — — — — —	1

Összesen: 162

A Szegedi Gyógyszerész Egyesülettel történt megállapodás alapján a rászoruló ifjúság kedvezményes gyógyszerrel való ellátása ez évben is lehetséges volt. Illese köszönetünk azokat a gyógyszerész urakat, akik ezt lehetővé tették.

Az Iroda 1019 iktatószám alatt 2597 beadványt intézett el, pénztári naplójának tételszáma 2707; póstára adott 1542 drb levelet.

Az Iroda adminisztratív munkáját Kerner Irma egyetemiapidjas, irodavezető-kisasszony és Papp Teréz középiskolai tanárkisasszony, ideiglenes irodai alkalmazott látták el 1941. december hó 1-ig együttesen, majd Papp Teréz december hó 1-vel történt tanári kinevezésével helyére Osztóics Márta, később Szeredi Margit irodai alkalmazottak kerültek. Pénzzel

meg nem fizethető, odaadó munkájukért fogadják hálás köszönetünket.

Az elmondottakban hű képet adva diákvédő intézményünknek a Horthy Miklós-Tudományegyetem kebelében el-telt második esztendei munkásságáról,

Isten áldását kérjük jótevőinkre, egyetemünkre és ifjúságunkra!

Tiszteletteljes jelentésem szíves tudomásulvételét kérve, vagyok Magnificentiád és a tekintetes Tanács iránt mély tisztelettel

Dr. Banner János

egyetemi nyilv. r. tanár,
az Egyetemi Diákjótéti és Diákvédő Iroda
elnöke.

II.

Magnifice Rector! *Tekintetes Egyetemi Tanács!*

A Mensa Academica Publica 1941—42. évi működéséről szóló jelentésemet, az intézményünket ért nagy veszteséggel kezdem. Dr. Főgel József egyetemi ny. r. tanár, a Mensa Academica Publica egyik alapítója, váratlanul elhunyt. Halálával nemcsak a Felügyelő Bizottságunkat érte nagy veszteség, hanem egyetemünk ifjúságát is, amely érte sokat fáradó s nagy anyagi áldozatokra kész, melegszívű professzorát gyászolja.

A Mensa Academica Publica megalakulásának legnehezebb napjaitól kezdve tizennégy éven keresztül aktív részt vett bizottságunk munkájában. Az egyetlen tag volt, aki több mint egy évtizeden keresztül egyetlen ülésről sem hiányozva fáradhatatlan munkával, az ifjúság iránti féltő aggodással dolgozott. Ha kimerültek azok a források, melyek az ifjúság segélyezésére szolgáltak alapul, nem egyszer saját maga gyakorolta a jótékonyaságot nevének és személyének eltitkolásával. Ma sem s talán sohasem tudja meg sok hallgató és hallgatónő, hogy ki volt az, aki a legnagyobb szükség idején segítségére sietett.

A Mensa Academica Publica Bizottsága jegyzőkönyvben örökítette meg érdemeit s a reá való emlékezésül egy szegénysorsú, jó tanulmányi előmenetelt felmutató hallgató teljes ingyenes élelmezésben részesül mindaddig, amíg a költségvetési keretünk ezt lehetővé teszi. Mi pedig haladunk továbbra is azon a nehéz úton, melyen évről-évre súlyosabb akadályok gördülnek feladataink megoldása elé. Az ifjúság érdekében végzendő munka reánk vár s ha változnak is a személyek,

de megállás ezen az úton nincsen. Dr. Főgel József professzor mindig köztünk élő szelleme miként a multban vezetett, vezet a jövőben is nemes célunk elérésében. Emlékét kegyelettel őrizzük.

Bizottságunkban megüresedett helyét Dr. Koch Sándor egyetemi ny. r. tanár, a Horthy-kollégium új igazgatója foglalta el. Midőn ez alkalommal is üdvözlöm Dr. Koch Sándor professzor urat, egyidejűleg kérem is, hogy nagynevű elődjéhez híven vegye értékes pártfogásába intézményünket és ifjúságunkat.

Az elmúlt évek során már reámutattam azokra a nehézségekre, melyekkel állandóan szemben találjuk magunkat. Ilyen a nyersanyag árának emelkedése és beszerzése, s a hallgatók számának növekedésével szemben az étkező helyiségünk szűk volta. Az 1941—42. egyetemi tanév folyamán újabb nehézségekkel kellett számolnunk, amely a rendelkezésünkre álló összeg csökkenésében, illetőleg hiányában nyilvánult meg.

Intézményünk működésének tizenegyedik évében fordult elő először, hogy az évvégi számadásunk deficittel végződött. Ennek magyarázata nem a rossz gazdálkodásunkban keresendő, hanem több körülmény megváltozásának eredménye. Első helyen említendő, hogy intézményünk tartaléktőkéje elfogyott. A tartaléktőkénk, mely eddig a Szeged-Csongrádi Takarékpénztárban kamatozott, abból az időből ered, amikor még a jogi kar Szegeden volt.

A jogi kar távozásával a mellékdíjakból befolyt összeg jelentős mértékben csökkent, viszont az élelmezési segélyekre szoruló és méltó hallgatók száma emelkedett. Erre a körülményre a Horthy Miklós-Tudományegyetem alapításakor Szegeden tartózkodó dr. Szily Kálmán Úr Öexcellenciája figyelmét dr. Polner Ödön professzor úrral, a Diákvédő Iroda akkori elnökével, együttesen hívtuk fel.

Dr. Szily Kálmán Úr Önagyméltósága megértvén helyzetünk nehéz voltát, kérésünkre fél évenként 5000 pengő állami segélyt volt kegyes folyósítani, a mellékdíjakból csökkent részesedésünk kiegészítéseként. Ezt az összeget ez évben nem kaptuk meg s a hiány jelentős része ezért van.

A joghallgatók után a Mensa részesedése 12.253 pengő volt, amiből a joghallgatók csak 25%-nyi arányban részesül-

tek étellemezési kedvezményben, tekintve, hogy jelentős részük nem is tartózkodott Szegeden. Így évente közel 9000 pengő maradt meg, amely részben a tartalék tőkénk összegét évről-évre emelte, részben pedig a többi kari hallgatók részére lett segélyként kiosztva.

Legyen szabad a figyelmet felhívni arra a körülményre is, hogy a Horthy-Kollégium által a Mensán kiszolgáltatott étellemezés (ebéd, vacsora) ára, átlag, naponta, személyenként 1.44 pengőt tett ki. Ez havonta személyenként 43.20 pengőt jelent. Aki a mensákon teljes díjat fizet, az havi 40 pengőt térít meg az étellemezésért s így a Felügyelő Bizottság még a teljes díjat fizetőre is havi 3.20 pengőt fizet rá, nem is szólva a kedvezményes és ingyenes étkezőkről. Érthető tehát, hogy a Mensa Academicán havonta étkező 335 egyetemi és főiskolai hallgatóra, illetőleg az egész év folyamán Felügyelő Bizottságunkra olyan teherterhelés hárul, hogy annak kiegyenlítésére nem elegendő a mellékdíjból a Mensára eső részesedés, hanem hozzá kellett nyulnunk az évek során megtakarított tartaléktőkénkhez is. Ez a tartaléktőke is elfogyott a folyó tanév folyamán teljes egészében.

A Felügyelő Bizottság a hozzá benyújtott kérvényeket egyenként a legnagyobb körültekintéssel és méltányossággal bírálta el. A szép tanulmányi előmenetek, valamint a vagyontalanság szempontul vétele alapján osztotta ki az étellemezési segélyeket. A kiosztott segély a minimális határra korlátozva is valamivel több mint 8000 pengő deficitet eredményezett. A 111.050 pengős költségvetésből 37.558 pengő segélyt juttatunk a hallgatósnak, ami körülbelül 25%-át teszi a költségvetésünknek. Ezt az összeget azzal a biztos tudattal mértük segélyként folyósítani, hogy miként az elmúlt évek folyamán, úgy a jelen félévben, valamint a jövő félévekben is 5000 pengő államsegélyben részesülünk. Joggal remélhettük a jelen félévben is azt, hogy az 5000 pengőt megkapjuk, annál is inkább, mert erre határozott ígéretet kaptunk. Az államsegély kiutalása azonban elmaradt.

Pénzügyi helyzetünk ismertetésére van szerencsém az alábbi kimutatást előterjeszteni.

Bevételek:

1940—41. évi maradvány — — — — —	11.026.59 P
Rector Magnificus adománya a rendelkezési alapból — — — — —	85.— „
Dr. Purjesz Béla adománya koszorúmegváltás címén — — — — —	40.— „
Dr. Széchenyi István adománya — — —	25.— „
Dr. Bartucz Lajosné adománya — — —	20.— „
Dr. Degregorio Ottone adománya koszorú megváltás címén — — — — —	10.— „
V. K. M. adománya a felvidéki hallgatók élel- mezési segélyeinek térítésére — —	372 — „
V. K. M. adománya mensasegélyként — —	5.000. — „
V. K. M. adománya a délvidéki hallgatók élel- mezési segélyeinek visszatérítésére —	7.910.50 „
V. K. M. adománya a Bánátból menekült hall- gatók élelmezési díjának visszatérítésére	1.450 — „
V. K. M. adománya a délvidéki hallgatók reg- geli díjának visszatérítésére — — —	136.— „
V. K. M. adománya a Bánátból menekült hall- gatók reggeli díjának visszatérítésére —	48.— „
Quaesturától mellékdíjak járuléka. — —	14.774.90 „
Élelmezési díjakból befolyt — — — —	28.955 — „
Élelmezési segélyek be- és kifizetése — —	22.740.— „
Tanárképző Főiskola hallgatói drágasági pót- díjának befizetése — — — — —	8.043 50 „
Tanárképző Főiskola Igazgatósága élelmezé- sért befizetett — — — — —	18.626.50 „
Tanárképző Főiskola Igazgatósága energia fogyasztás visszatérítése címén befizetett	400.— „
A Zrínyi kollégiumok lakói reggeliért be- fizettek — — — — —	1.810.03 „
Szeged-Csongrádi Takarékpénztártól kamat- jövedelem — — — — —	75.10 „
Összesen: — —	<u>121.548.12 P</u>

Kiadások:

Tiszteletdíjak — — — — —	1.000.— P
Jutalmak — — — — —	1.160.— „
Személyzeti illetmények — — — — —	2.580.66 „
Élelmezési díj térítés — — — — —	722.20 „
Horthy-Kollégiumnak élelmezésért — — —	66.227.74 „
Hörthly-Kollégiumnak víz-, gáz-, villany- fogyasztásért — — — — —	1.400.— „
B. É. O.-nak nyersanyagért — — — — —	16.935.68 „
Papírszalvétáért — — — — —	287.66 „
Élelmiszerekre, nyersanyagokra (kézi vásárlás)	867.43 „
Élelmezési segélyek címén kiosztottunk —	22.740.— „
Felszerelések javítása, pótlása, beszerzések	1.316.82 „
Nyomatványokra — — — — —	401.44 „
Portó, bélyeg, levelezés — — — — —	18.84 „
Trafikos számla dohányért (Mensa-Téára) —	55.— „
Karácsonyi ünnepekre ittmaradt hallgatóknak	78.— „
Lakástérítés Papdi B. mindenesnek — —	12.— „
Városi Adóhivatalnak a személyzet utáni adó	5.28 „
Személyzet utáni O. T. I. járulék — — —	157.18 „
Összesen: — —	115.965.93 P

A fenti kimutatás szerint 5.582 pengő 19 fillér maradványunk van, de ez az összeg valójában már nem áll rendelkezésünkre, mert az Egyetemi Betegélelmezési Osztály által 1942. május, június hónapokra szállított élelmezési nyersanyag számlája még nincs kiegyenlítve. Ha hozzávesszük a nyári befizetésekkel kapcsolatban felmerülő kiadásokat, akkor valóban előáll az a nyolcezer pengős hiány, amely az 1942. évi költségvetésünkben mutatkozik. Ennek az összegnek államsegélyként való kiutalására a V. K. Miniszter úrtól határozott ígéretet kaptunk s így meg van a reményünk arra, hogy az 1942/43. év első felének szeptember havában deficitmentesen indulhatunk.

A segélyek mikénti megoszlására az alábbi kimutatás szolgál felvilágosítással:

a) *Egyetemi hallgatók:*

	I. félév	II. félév
Ingyenesek — — — — —	16	19
Havi 10.— pengőt fizetett — — —	8	22
„ 20.— „ „ — — —	30	30
„ 30.— „ „ — — —	31	23
„ 40.— „ „ — — —	77	49
Összesen: — —	162	143

b) *Főiskolai hallgatók:*

	I. félév	II. félév
Ingyenesek — — — — —	3	4
Havi 10.— pengőt fizettek — — —	8	8
„ 15.— „ „ — — —	18	17
„ 20.— „ „ — — —	15	20
„ 30.— „ „ — — —	13	10
„ 40.— „ „ — — —	124	112
Összesen: — —	181	171

A fenti kimutatás szerint a tanárképző főiskolai hallgatók nagyobb mértékben vették igénybe inensáukat mint az egyetemi hallgatók. Az arány nagyobb eltolódást nem mutat, mert a teljes díjat fizető főiskolai hallgatók száma lényegesen nagyobb mint az egyetemi hallgatóké.

A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskola igazgató tanácsával megállapodtunk abban, hogy az 1942/43. tanévre 30 drb havi 25 pengőt fizető kedvezményes helyet biztosítunk a Tanárképző Főiskola igazgatóságának. Teljes díjat fizető hallgatók felvétele csak az éttermünk befogadóképességének arányában van korlátozva.

Az energia fogyasztás és az adminisztrációs kiadások fedezésére is ígéretet kaptunk, arányos teher vállalásában is, amennyiben ezt a költségvetésünk biztosítani tudja.

Folyó tanév folyamán is rendeztünk ismerkedési estétet, és ötórai teákat. Ezeket a tea-délutánokat a kari professzorok feleségei, mint háziasszonyok rendezték saját költségükre, vendégül látva egyetemünk és a főiskola ifjúságát. A minimális belépőjegyek, illetőleg tea-délutánok jövedelmeivel együttesen 401.10 P folyt be. Az ily módon rendelkezésünkre álló összeg

mikénti felhasználására és hasznos befektetésére a Felügyelő Bizottság úgy határozott, hogy 2 drb 200 pengős Erdélyi nyereménykötvényt vásárol. A kötvényt megvettük és a quaesura pénztárába helyeztük megőrzés és kezelés végett. Mivel a tea-délutánokat is a Zrinyi kollégiumokkal közösen rendeztük, a vásárolt állami nyeremény-kölcsönkötvény is a két intézmény tulajdona. Nevezetesen: a 351.0587. sz. a Zrinyi kollégiumok, a 351.0589. sz pedig a Mensa Academica Publica tulajdona.

*

Mielőtt az 1941—42. évi beszámolómat befejezném, szükségesnek tartom ismertetni azokat a tárgyalásokat, felterjesztéseket és megoldási tervezeteket, melyeket a Mensa Academica Publica érdekében folytattunk, elkészítettünk.

Ez év április havában Dr. Banner János professzor úr, a Diákvédő Iroda elnöke, az E. G. H. műszaki osztályának tervezete alapján, előterjesztést tett Egyetemi Tanácsunk útján a V. K. Miniszter Úrhoz a Diákház felépítése tárgyában. Ugyanezt a javaslatot külön is felterjesztettem a Mensa Academica Publica költségvetésével együtt a V. K. Miniszter Úr Öxellentíájához. Az építési költségek a mai áraknak megfelelően körülbelül 450.000.— pengőt tennének ki. Az épület helye a Horthy-Kollégiummal szemben levő „Tanítók-háza“ melletti üres telken lenne.

Ennek a Diákháznak a megépítésére mulhatatlanul szükség van. Lehet, hogy a Mensa Academica Publica elhelyezést nyer majd az újonnan épülő központi egyetemi épületben, azonban talán jobb lenne, ha minden ifjúsági intézmény egy épületbe kerülne. A megoldás azért is sürgős, mert az egyetemi ifjúsághoz nem méltók a helyiségek, ahol az étkezések leányolítottak. Nem helyes, hogy két helyen kell a mensát fenntartani a hallgatóság emelkedő létszáma miatt. Külön személyzetet, külön ellenőrzést igényel a két egymástól távoli helyen történő élelmezés s nem utolsó sorban azért is, mert a két mensa konyháján nem egyformán főznek és nem egyenlő árban állítják elő az ételeket sem. Ebből kifolyólag állandó megbeszéléseket folytattunk s számításokat eszközöltünk a Mensa Academica Publica egységes főzésére, kiszolgálására vonatkozó-

lag, hogy addig is míg az új épületben egy konyhában lesz a kérdés megoldható, már is olcsóbb, bővebb, jobb és egészséges ételeket szolgáltatassunk ki az ifjúságnak.

A helyzet megértésére tudnunk kell, hogy a Horthy-Kollégiumban levő éttermünkben az ételmezt a Horthy-Kollégium ételmezési osztálya szállítja, a Zrínyi Miklós-Kollégium éttermében kiosztásra kerülő ételeket pedig saját konyhánkon állítjuk elő. Mind a két konyha az ételmezési nyersanyagot a B. É. O.-tól kapja, azonos feltételek és körülmények között.

A helyszűke miatt nem bocsátkozhatom aprólékos részletek ismertetésébe, de az bizonyos, hogy alapos és minden körülmény mérlegelése és számítása alapján kiderült, hogy a saját kezelésünkben álló konyhánkon a reggeli, ebéd, vacsora lényegesen olcsóbb, mint a Horthy-Kollégium ételmezési osztálya által előállított és kiszolgált ebéd, vacsora. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a kiszolgált ételek mennyisége és minősége is lényegesen jobb, akkor érthető az a sietség, amivel törekszünk magunkat önállósítani és a Horthy-Kollégiumban levő mensáknak működését beszüntetni. Hogy a mutatkozó különbséget összegben is kifejezzem, legyen szabad hivatkoznom az összehasonlítást és kalkulációt végző Gönczy Pál, E. G. H. helyettes igazgató úr nyilatkozatára, mely szerint ha a Horthy-Kollégiumban levő éttermünk működését megszüntetjük és onnan az étkezőinket a Zrínyi-Kollégium éttermébe hozzuk át, akkor több, mint 700 pengő havi megtakarítást lehetne elérni. Ha tekintetbe vesszük, hogy ez a 10 hónapos egyetemi tanév alatt 7.000 pengő megtakarítást jelent, akkor kötelezve érzem magam egy olyan megoldás keresésére és olyan tervet kidolgozására, mely lehetővé teszi ennek az összegnek megtakarítását, illetőleg ennek segélyként való kiosztását.

A terv nem lehet más, mint a mensát saját kezelésbe venni. Ennek a mai viszonyok mellett alig van ugyan lehetősége, mert a Zrínyi-Kollégiumban levő éttermünk egyszerre csak 80 személy befogadására alkalmas. Nehézség mutatkozik a konyhánk teljesítőképességének fokozása körül is. Hogy 3—400 hallgató ételmezését üzemi szempontból zavartalanul biztosítani tudjuk, ahhoz nagyobb átalakításra (tűzhelyek, edények stb.) volna szükség. Ha nagyobb államszegély útján

az átalakítás és felszerelés eszközölhető volna is, ezzel csak ideiglenes megoldást nyer ez a fontos és sürgős kérdés, mert 1943. szeptember havában a működését megkezdő jogi karral legalább még 200 hallgató élelmezéséről kell gondoskodnunk.

Beszámolóom végéhez érve megköszönöm mindazoknak a támogatását, akik valóban nehéz évünk folyamán segítségünkre voltak. Elsősorban is Dr. Rudai Rezső miniszteri osztálytanácsos, valamint az őt helyettesítő vitéz Dr. Nagy Iván miniszteri osztálytanácsos úr támogatását. Nagy megértéssel és készséggel álltak mellénk ügyes-bajos dolgainkban. Kérjük, hogy az elkövetkező nehéz időkben is legyenek támaszai intézményünknek és ifjúságunknak.

A leghálásabb köszönettel kell megemlékeznünk Dr. Eanner János egyet. ny. r. tanár úrról, a Diákvédő és Diákjóléti Iroda elnökprofessoráról, aki nemcsak bizottságaink keretén belül volt igen nagy segítségünkre, hanem ifjúságunk támogatásában is első helyen vette ki részét. Az ő felvilágosító tárgyalásai után kaptuk meg a V. K. M. úrtól azt a jelentős összeget, melyet a délvidéki és bánáti hallgatók részére élelmezési segélyként osztottunk ki az egész tanév folyamán. Köszönetre és hálaóra vagyunk kötelezve a Horthy-Kollégium Felügyelő Bizottságával szemben, hogy immár a 11. évben is helyet biztosított mensáinknak. Az élelmezési iroda tisztviselő karának, Huszti Jenő gondnok úrral az élen, akik a mai nehéz időben különösen is sok fáradságot igénylő munkával, gondos körültekintéssel vállalták s végezték ifjúságunk élelmezését, a leghálásabb köszönetünket tolmácsolom.

Ugyancsak a leghálásabb köszönet illeti a B. É. O. vezetőjét, Dr. Stróbl Ferenc tanársegéd urat, és Magyar László B. É. O. gondnok urat, akik valóban olyan munkát végeztek intézményünk és ifjúságunk érdekében éppen a nyersanyagok beszerzésében és szállításában, hogy nélkülük, csupán saját erőnkre támaszkodva sokszor alig-alig került volna étel ifjúságunk asztalára.

Hála és köszönet illeti meg Dömötör Gyula kollégiumi igazgató urat a Zrínyi Miklós-Kollégiumban felállított mensa megszervezéséért, üzembehelyezéséért s zökkenő nélküli zavartalan működéséért. Neki köszönhető, hogy az étterem,

bár az alagsorban van, elhelyezve, mindenkit megkap csinos-ságával, meghittségével és barátságosságával.

Köszönetre méltó munkát végeztek a diétásnének, nevezetesen a Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákkollégium konyháját vezető Magyar Lászlóné és a Horthy-Kollégium konyháját vezető Kőkéndi Franciska úrnők. Gondos és körültekintő munkájukkal, a kötelező feladatokat messze túlhaladó teljesítményükkel dicséretre méltók.

Végül dicsérettel emlékezem meg ifjúságunk fegyelmezett magatartásáról is. A nehéz időket megértve, minden kritikától menten, illeszkedtek bele sokszor a nincstelenségbe s egyetemi és főiskolai hallgatókhoz illő magatartással segítettek átküzdeni ezt a nehéz évet. Az ételek elosztásában és kiszolgálásában egyaránt tevékeny részt vállaltak. A családi jellegű kihangsúlyozására segítettek a felszolgálásban, az öt órai teák rendezésében és a legnagyobb előzékenység gyakorlásával biztosították éttermünk rendjét.

E téren első helyre kívánkozik Polyák János orvos-szigorló úr, aki ezenfelül a mindinkább szaporodó adminisztrációban és különböző ételmezési jegyek megszerzésében és leszámolásában igen nagy segítségünkre volt. Az éttermi felügyeletet ez évben is Dömötör László és Kenedich Gábor tanárjelölt urak látták el dicséretes buzgalommal.

Ilyen kiváló munkatársak és fegyelmezett ifjúság mellett teljes bizalommal tekintek az elkövetkező nehéz évek elé s ha sikerül megtartanunk jötevőink pártfogását, a jövőben is, akkor aligha adódik nagyobb megpróbáltatás, melyben meg ne állnók helyünket.

Isten áldása legyen jötevőinken és ifjúságunkon.

Beszámolóom szíves tudomásul vételét kérve, maradtam egyetemünk tekintetes Tanácsa és Magnificentiád iránt őszinte tisztelettel,

Szeged, 1942. augusztus 20-án,

Purjesz Béla

egyet. ny. r. tanár,
a Mensa Academica Publica F. B.
ügyvezető elnöke.

III.

Magnifice Rector! *Tekintetes Egyetemi Tanács!*

Mielőtt a Zrinyi Miklós-Egyetemi Fiúkollégium és a Zrinyi Ilona-Egyetemi Leánykollégium 1941—42. évi működéséről beszámolómat megkezdeném, először is a legnagyobb hálával kell megemlékezni, a Horthy Miklós-Tudományegyetem és ifjúságának két nagy pártfogójáról, Dr. Hóman Bálint ny. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter és Dr. Szily Kálmán ny. államtitkár Öccellentájáról, aki a mai rendkívül súlyos időkben nagy megértéssel és anyagi áldozatok árán lehetővé tették intézményünk átszervezését, kibővítését és annak zavartalan működését biztosították.

1939. szeptember havában a fiú hallgatók részére a Táborutca 3. szám alatt megnyílt Egyetemi Diákotthon egy évi működése után beváltotta azokat a reményeket, melyeket megalakításakor hozzá fűztünk. Az ott elhelyezett 61 szegénysorsú egyetemi és főiskolai hallgató szép tanulmányi előmenetele, példás magaviselete nemcsak hogy elismerésre és dicsőretre méltó, hanem egyúttal élénk bizonyossága annak, hogy elodázhatatlan szükség volt ezt az intézményt életrekelteni, ahol az ifjúság minden gondtól megkímélve, a tanulásnak, a jövőnek élhet.

Diákszociális szempontból kívánatos volt a nagyszámú jelentkezés miatt a fiúkollégium kibővítése.

Nem volt már tovább halasztható a fiú internátushoz hasonló leánykollégium felállítása sem. A Horthy-Kollégium leányosztálya, valamint a két felekezeti és társadalmi intézmény által fenntartott leány diákkollégium is, már az örvendetesen visszatért területek ifjúságának jelentkezése előtt is szűknek bizonyult. Még inkább sürgőssé vált az új leánykollégium

felállítása a Felvidék, Kárpátalja, Erdély és a Délvidék hazatérése után, ahonnan mind nagyobb számmal jelentkeztek egyetemi és főiskolai hallgatók felvételre.

Dr. Banner János professzor úr a Diákvédő Iroda elnöke az egyetemi tanács 1940. április havi ülésén vetette fel azt a tervet, hogy az egyetemi fiúkollégium mintájára leánykollégium állíttassék fel. Egyetemünk tanácsa magáévá tette az indítványt és a kivitelhez szükséges tervezetet és költségvetést a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrhoz a legnagyobb pártolással terjesztette fel.

A Minisztérium megértő támogatását a szerencsés véletlen is segítette. Sikerült némi átalakítással a kollégium céljaira megfelelő épülethez jutnunk. Megszerezhettük a megszünt Tunyogi Csapó-féle magángimnázium épületét. Ezt elsősorban Dr. Szily Kálmán államtitkár úr Öexcellenciájának köszönhetjük, aki legmelegebben karolta fel a megoldásra kerülő gondolatot, s adta hozzájárulását a szükséges összegek folyósításához.

E helyen újból legmélyebb hálánkat és köszönetünket tolmácsoljuk Öexcellenciájának e melegszívű megértő támogatásáért. A kollégiumok elnevezését is Öexcellenciája adta.

A fiú hallgatók részére szervezett Egyetemi Diákotthon a szükséges átalakítás és felszerelés után leánykollégiummá alakult át, a fiú hallgatók kollégiuma pedig a Vásárhelyi-sugárút 2. szám alatt lévő, volt Tunyogi-féle gimnázium épületében nyert elhelyezést, ahol 120 egyetemi és főiskolai hallgató részére van hely.

Felügyelő bizottságunk az átalakítás és felszerelés céljára kiutalt 110.000.— pengő államsegély mellett is igen nehéz feladat előtt állt. Az átalakítás és felszerelés munkája hosszú hónapokra nyúlt volna ki, ha Merényi Albin gazdasági hivatali igazgató és Dollinger Imre főmérnök urak segítségünkre nem jöttek volna. Az ifjúság iránti szeretettől áthatva olyan munkára vállalkoztak és olyan nehéz feladatot oldottak meg, ami a helyről valóban kevés puszta hálás köszönetünket nyilvánítani. Az átalakításhoz szükséges anyagok beszerzése rendkívüli nehézségek elé állított. Ez a magyarázata, hogy az átalakítás és felszerelés az előirányzott 2 hónap helyett fél évnél is hosszabb időt vett igénybe.

Mivel a hallgatóság már szeptember első napjaiban Szegedre érkezett, a Rector Magnificus engedélye alapján ideiglenesen az egyetemi testnevelési intézet helyiségeit vettük igénybe, melyeket Merényi Albin gazd. hiv. igazgató úr a legszükségesebb módon felszereltetett. Itt nyert elhelyezést szeptember 1-től november végéig 40 egyetemi és főiskolai hallgató. Akiket itt nem tudtunk elhelyezni, azokat átmenetileg a Turista-szállóba helyeztük.

Az igen sokszor az éjszakába is benyúló munkával 1941 november végén jutottunk el odáig, hogy a hallgatóság egy részének saját otthonunkban adhattunk hajlékot. Ebben a nehéz időben bontakozott ki ifjúságunk fegyelme és főként önfegyelme. Panasz és méltatlankodás nélkül illeszkedett be az igen hiányosan felszerelt új otthon falai közé. Ha elgondoljuk, hogy két nagy teremben 53 egyetemi és főiskolai hallgató szorongott és a higiénikus követelményeknek sem megfelelő helyiségek szolgáltak állandó tartózkodási helyül, akkor megértjük azt az önfegyelmet, amit ifjúságunk tanúsított. A hallgatóság egymás iránti megbecsüléstől és bajtársi szellemtől áthatva ilyen súlyos körülmények között mutatta meg igazi valóját, nemes tulajdonságait. Az egymás iránti előzékenységre és bajtársi szeretetre volt szükség ahhoz, hogy az elengedhetetlen családi szellem uralkodjék köztük. Ha ehhez hozzá vesszük azt, hogy a tanulmányi követelményeknek szinte példaadó eredménnyel tettek eleget, akkor bizvást elmondhatjuk, hogy ez az ifjúság érdemes arra a támogatásra és áldozatra, melyet érte hoztunk.

1942 március havában jutottunk el csak ahhoz, hogy egyetemi és főiskolai ifjúsághoz méltó otthont nyújthattunk. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy azok akik egy szebb köllégiumi élet érdekében sok kellemetlenségen és kényelmetlenségen tették túl magukat, nem csalódtak, mert a mai elrendezésében minden higiénikus követelménynek megfelelően olyan otthont nyertek, amely sok esetben a szülői házzal vetekszik.

A Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákkollégium 111 hallgató befogadására alkalmas. A földszinten 5 lakószoba van 22, az első emeleten 15 lakószoba 63, a második emeleten 6 lakószoba 26 hallgató befogadására. A második emeleten két nagy, 40 személy befogadására alkalmas helyiség szolgál tanuló-

szobaként; az egyik a dohányzók, a másik a nemdohányzók részére. A lakószobáknak, illetőleg a hallgatóság létszámának megfelelő fürdőszoba, hideg-meleg zuhany áll rendelkezésére. A lakószobák tágas, jól szellőztethető, világos és állandóan tisztán tartott, pormentes folyosókra nyílnak. A minden folyosón, a fürdőszobák közelében elhelyezett bordásfalak az egészséges reggeli, vagy napközi testmozgást, tornát teszik lehetővé.

Szívesen ragadom meg az alkalmat, hogy ezúton is megköszönjem Merényi Albin igazgató úrnak ígéretét, mely szerint az egyetemi kertészet udvarunkat az ősz folyamán parkosítani fogja. Ezáltal kollégiumunk nemcsak szépészeti szempontból, hanem higiénikus szempontból is nyer, és ifjúságunk a zárt falak közül hosszabb-rövidebb pihenőre egészséges udvarunkba mehet.

Az elmúlt év folyamán betegszobát felállítani nem állt módunkban. Ifjúságunk körében — kisebb megbetegedést nem számítva — komolyabb orvosi beavatkozásra nem volt szükség. Intézeti orvosunk beavatkozására, valamint házi gyógyszerárunk igénybevételére mindössze négy esetben volt szükség. Ha a mutatkozó betegedési tünetek hosszabb vizsgálatot, megfigyelést, esetleg laboratoriumi ellenőrzést kívántak, a belgyógyászati diagnosztikai klinika orvosi kara, minden időben és készségesen állt ifjúságunk rendelkezésére.

A Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákotthonban egyszerre 80 személy befogadására alkalmas éttermünk van, a hozzátartozó konyhával és felszereléssel. Ez a mensa tulajdonképpen a Horthy-Kollégium alagsorában lévő Mensa Academica Publica kihelyezett része. A különbség csupán annyi, hogy a Zrinyi Miklós-Kollégiumban lakó hallgatók helyben étkeziknek.

Nem hallgathatom el azt a körülményt sem, hogy az épület átvételekor bérlő elődünkkel kötött szerződés alapján kénytelenek voltunk az egyik földszinti szárnyon három helyiségből álló lakosztályt a „Kalot“ (Katolikus Agrárfiújsági Legényegyletek Országos Testülete) részére 1943. április 1-ig átengedni. A közelmúlt napokban eredményre vezető tárgyalást folytattunk a bérelt lakosztály kikötött idő előtti átadásáról. Ha a Kalot kiköltözik, a lakások átvétele után a lakószobák terhére elhelyezett iroda kaphat végleges helyet s fel tudjuk állí-

tani a betegszobát, vendégszobát, iogadó- és könyvtárszobát is.

Egy hallgató havi lakbértérítése 12 pengő volt, ezért fűtést, világítást, ágyneműt és annak mosását adta intézményünk. A Felügyelő Bizottság úgy határozott, hogy teljes ingyenességet és féldíjas kedvezményt csak azoknak ad, akik kiváló tanulmányi előmenetelük, valamint szűkös anyagi körülményeik alapján erre érdemesek voltak. Ezen meg gondolás alapján jelentős számban adtunk ki segílyt. A segítség nagyobb fokát az tette lehetővé, hogy egyetemünk karai nagyobb segéllyel járultak az intézmény fenntartásához, a Tanárképző Főiskola igazgatósága pedig 3600 P erejéig megfelelő számú főiskolai hallgató lakbérfizetését vállalta magára.

Legyen szabad a Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákkollégium hallgatóinak lakhely szerinti megoszlásáról, a nekik nyújtott kedvezményekről és az elért tanulmányi eredményekről kimutatásunkat közölni.

I.		1. félév	II. félév
Beérkezett kérvények száma	— — —	134	117
A felvett hallgatók száma	— — —	94	114
<hr/>			
Felvidékről, Kárpátaljáról	— — — —	5	5
Erdélyből	— — — —	6	5
Délvidékről	— — — —	26	25
Bánátból	— — — —	9	9
Hazánk többi részéről	— — — —	48	70
Összesen:		94	114

A fenti kimutatásból látható, hogy az első félévben 20 hallgatóval volt kevesebb, mint a második félév folyamán. Ennek magyarázata az, hogy az átalakításokat csak a második félévben sikerült befejezni és az intézetet az ifjúság részére átadni. Területmegoszlás szempontjából figyelemreméltó változás a két félév között nem volt. A Felügyelő Bizottság határozott álláspontja az volt, hogy a felvételre beérkezett kérvények elbírálásában a tanulmányi és vagyoni szempontok vezetnek és nem a területi hovatartozóság.

II.

A felvett hallgatóság karok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	I. félév	II. félév
Orvostanhallgató — — — — —	43	48
Bölcsészeti hallgató — — — — —	11	12
Mat. term. tudománykari hallgató — — — — —	8	11
Gyógyszerész — — — — —	2	3
Főiskolai hallgató — — — — —	27	37
Apponyi-Kollégiumi hallgató — — — — —	3	3
Összesen:	94	114

A hallgatóság felvételénél a bizottság arra törekedett, hogy a megoszlás lehetőleg karok szerint arányosan történjék. Mégis szembevetendő az, hogy az orvostanhallgatók, valamint a főiskolai hallgatók a folyamodók jelentős százalékát adják. Lényeges számszerű változás a két félév között csak annyiban mutatkozott, amennyiben azt a férőhelyek számának emelkedése a második félévben lehetővé tette.

III.

Felügyelő Bizottságunk az 1941—42. egyetemi tanévre a következő kedvezményeket osztotta ki:

	I. félév	II. félév
Ingyenes — — — — —	20	27
Féldíjas (6 pengőt fizet havonta) — — — — —	23	37
Egészdíjas (12 pengőt fizet havonta) — — — — —	51	50
Összesen:	94	114

A fenti táblázatból kiderül, hogy a második félévben lényegesen nagyobb kedvezményt nyújtott a Felügyelő Bizottság. Ennek magyarázata az, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az előirányzott fenntartási államsegélyen kívül külön lakbérsegély-címén jelentős összeget adományozott.

IV.

Végül legyen szabad pár adattal megemlékezni a Zrínyi Miklós-Diákkollégiumban lakó egyetemi és főiskolai hallgatók tanulmányi eredményéről. A kimutatásban szereplő adatokat az

augusztus 1-ig beérkezett kérvények mellékleteiből meritettük, valamint egyetemünk és a tanárképző főiskola évzáró ünnepélyén kiosztott pályadíjak és jutalmak jegyzékéből:

	I. félév	II. félév
Kitűnő kollokviumok óraszám	138	192
Jeles " "	387	565
Jó " "	181	128
Elégséges " "	3	5
Összesen:	709	890

a) *Alapvizsga eredmények:*

hallgató	eredmény	eredmény	vizsgázott.
4	kitűnő		
6	jeles	"	"
3	jó	"	"
2	elégséges	"	"

b) *Szakvizsga eredmények:*

hallgató	eredmény	eredmény	vizsgázott.
2	jeles		
3	dícséretes	"	"
1	elégséges	"	"
1	elégtelen	"	"

c) *Szigorlatok eredménye:*

hallgató	eredmény	eredmény	vizsgázott.
6	kitűnő		
4	jó	"	"
4	elégséges	"	"
1	Orvosi diplomát nyert		
4	Polgári iskolai tanári oklevelet nyert.		

A fenti tanulmányi eredmények tanúsága szerint minden hallgató igen nagy szorgalomról és felkészültségről tett tanubizonyosságot. Ha hozzá vesszük a kötelező munka elvégzésén túlmenő tudományos elmélyedés és búvárkodás eredményeként elnyert pályadíjakat, ösztöndíjakat és egyéb jutalmakat, akkor teljes bizalommal és megnyugvással gondolhatunk arra az intézményre és hallgatóira, akik ezt az eredményt produkálták.

V.

Pályadíjak, jutalmak, ösztöndíjak:

6	hallgató	Horthy-ösztöndíjat nyert,
4	„	pályadíjat nyert,
2	„	dícsérő oklevelet kapott,
2	„	kari dícséretben részesült,
1	„	a Tudományos Akadémia könyvjutalmát kapta,
1	„	könyvjutalomban részesült,
19	„	felekezeti, társadalmi egyesületek jutalmát és szorgalmi díját kapta.

Tehát 35 hallgató, a Kollégium bentlakó hallgatóinak körülbelül 35%-a, a kötelező munkát meghaladó szorgalmas és eredményes búvárkodásának, dolgozásának jutalmaként külön elismerésre volt érdemes.

*

Mielőtt a Zrinyi kollégiumok pénzügyi helyzetének ismeretetésére reá térnénk, külön fejezetben kívánok megemlékezni a Zrinyi Ilona-Egyetemi Leánykollégium áldásos működéséről, valamint a multhatatlanul szükségessé vált további kibővítéséről.

Az elmúlt évek statisztikai adatait átvizsgálva kiderült, hogy évről-évre növekedett egyetemünkön, de főként a Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán a nőhallgatók száma. Elhelyezésükre alkalmas leányinternátusok befogadó képessége semmivel sem növekedett az elmúlt évek folyamán. A hallgatók jelentős százaléka a város különböző helyein egyedül, vagy társnőivel bútorozott szobákban kényszerült lakni. A jómódú szülők gyermekei is csak néha jutottak olyan szerencsés helyzetbe, hogy egészségügyi követelményeknek megfelelő lakásokat tudtak biztosítani maguknak. Nagy általánosságban épen a szűkös anyagi helyzetük és a mindinkább emelkedő lakbérek miatt szerényebb igényeknek megfelelő és főként a város központjától távol eső lakásokban kényszerültek elhelyezkedni. Hogy ezek a lakások sem diákszociális, sem kulturális szempontból nem ütnek meg a kívánt mértéket, az nem szorul bizonyításra és ha hozzá vesszük azt a körülményt, hogy a szülők

a legnagyobb aggodalmak és nyugtalanságok között éincik leánygyermekektől távol, érthetővé teszi azt az örömet, melylyel üdvözölnek minden olyan megmozdulást és törekvést, mely egy új egyetemi leányinternátus létesítését tűzte k. maga elé.

A Zrinyi Ilona-Egyetemi Leánykollégium Felügyelő Bizottsága ezt a nehéz és felelősségteljes feladatot magára vállalta, amikor a Tábor-utcai városi bérház III. emeletén elhelyezett leánykollégiumot megnyitotta. Ez a 61 leányt befogadó Diákotthon teljes felszereléssel és bentlakásra készen várta 1941. szeptember 1-én a Szegedre jövő egyetemi és főiskolai hallgatónőket.

Hogy mennyire régóta érzett hiányt pótol ez a leánykollégium, legyen szabad csak egy pár adatot idézni. A 61 férőhelyre 112 kérvény érkezett. A kérvényezők nagy száma nehéz helyzetbe hozta Felügyelő Bizottságunkat, hogy kikkel töltsse be a rendelkezésre álló férőhelyeket. Ez adta a legerősebb indítékot arra, hogy a leányinternátust sürgősen kibővítsük. Hála mindazoknak, akik ebben a törekvésünkben erkölcsi és anyagi támogatásukkal-mellénk álltak s így az internátust pár hónap alatt sikerült kibővíteni.

A városi bérház II. emeletéről előbb a magánlakók, később a városi hivatalok (az utóbbiak csak részben) elköltöztek. Ilyenformán négy magánlakással, vagyis 25 férőhellyel bővíthetett a leánykollégium. Habár 25 személlyel való bővülés számszerűleg nem nagy jelentőségű, de a leányhallgatók részére a 25 férőhely nehezen felbecsülhető értéket jelent. Épen ezért a legnagyobb várakozással tekintünk Szeged város polgármesterének határozott ígérete elé, melynek alapján reméljük, hogy a közeljövőben birtokunkba vehetjük a II. emeleti még hátra lévő két lakást is.

A Felügyelő Bizottság különös gondot fordított arra, hogy a bérház minden idegen közlekedés elől zárva legyen. Ezért a leányinternátusba csak szigorú ellenőrzés után lehet bejutni. A II. emeleten lévő két városi hivatalhoz pedig egy másik utcai kapu szolgál feljáratul, a függő-folyosó pedig beépített faráccsal van elválasztva. Ily módon a körülményekhez mérten sikerült a leányinternátus zárt jellegét biztosítani.

A Felügyelő Bizottságnak minden apró körülményre ki-

terjedő gondoskodását, a kultusz kormány nagymérvű anyagi támogatását, a leányhallgatók kifogástalan erkölcsi magatartásukkal, jó magyar honleányokhoz illő fegyelemmel és ön-fegyelemmel hálálták meg. Ha a tanulmány terén nem is nyújtották azt a kitűnő eredményt, melyet ilyen kedvező és előnyös körülmények között elérhettek volna, az nem csupán a szorgalom és törekvés hiányával magyarázható.

Mielőtt a leányhallgatók földrajzi megoszlásáról, a nekik nyújtott kedvezményekről és a tanulmányi előmenetelükről beszámolnék, megragadom az alkalmat, hogy hálás köszönetet mondjak mindazon jótevőinknek, akik nehéz feladatunk elérésében segítségünkre voltak és anyagi áldozatokkal lehetővé tették a leányinternátus működését. Első helyen Dr. Banner János egyetemi ny. r. tanár úrnak, a Diákvédő Iroda professzor elnökének, aki fáradtságos munkával és sok szabad idejét magától megvonva még arra is talált időt, hogy előzetes megegyezés alapján körlevelek útján megkeresse az ország déli részén a vármegyei törvényhatóságokat, városi, községi hatóságokat, hogy ágyfelszerelési alapítványokkal, kegyes adományokkal jöjjenek segítségünkre a leányinternátus kibővítésére és célszerű felszerelésére. A felhívás nemes és megértő szívekre talált, ennek látható eredményeként az elmúlt két félév folyamán nagyobb összeg folyt be erre a célra és ugyanekkor összeg átutalása folyamatban van. Az adományozott összegeket köszönő levelekkel nyugtáztuk ugyan, de e helyről is összefoglalóan újólághalásabban köszönjük. Követendő példaként pedig legyen szabad az adományozó közületek neveit felsorolni:

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye megajánlása	— 200.— P
Mezőtúr megyei város adománya	— — — — 200.— „
Apátfalva község adománya	— — — — 50.12 „
Kiszombor község adománya	— — — — 50.— „
Öcsöd község adománya	— — — — 20.— „
Törökszentmiklós község adománya	— — — — 40.— „
V. K. M. adománya délvidéki hallgatók lakbértérítésére	— — — — — — — — 2218 — „
V. K. M. adománya menekült hallgatók lakbértérítésére	— — — — — — — — 384.— „

Összesen: 3162.12 P

A kollégium hallgatóinak földrajzi megoszlását, a nekik nyújtott kedvezményeket és végül az elért tanulmányi eredményeket az alábbi táblázat szemléleti:

I.		I. félév	II. félév
Beérkezett kérvények száma	— — —	112	93
A felvett hallgatók száma	— — —	81	85
Felvidékről és Kárpátaljáról	— — —	4	8
Erdélyből	— — — — — — —	5	4
Délvidékről	— — — — — — —	6	9
Eánátból	— — — — — — —	2	2
Bulgáriából	— — — — — — —	2	2
Szeged környékéről és egyéb városokból		62	60
Összesen:		81	85

A beérkezett kérvények egyenkénti elbírálása után a Felügyelő Bizottság úgy határozott, hogy a területi hovatartozásától függetlenül dönt a fölvételről, irányító szempontul csak a folyamodó tanulmányi előmenetele és vagyoni helyzete szolgál. Kivételként csupán a két bulgár és két hánáti hallgató-nőnél tekintett el a Felügyelő Bizottság a tanulmányi előmenettel mérlegelésekor, mivel nyelvi nehézség miatt az első félévben a tanulmányi eredmény nem szolgálhatott alapul.

II.

A felvett hallgatók karok szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

	I. félév	II. félév
Orvoskari hallgató	8	8
Bölcsészkar hallgató	3	6
Mat. és term.-tud. kari hallgató	3	4
Gyógyszerész hallgató	7	10
Apponyi Kollégiumi hallgató	1	—
Főiskolai hallgató	59	57
Összesen:	81	85

A folyamodók felvételénél a Felügyelő Bizottságnak nem állt módjában a karok szerinti arányos megoszlást szem előtt

tartani, mert arányalanul több a főiskolai hallgatók száma. A lehetőség határán belül törekedtünk a nagy aránytalanság elkerülésére.

III.

Felügyelő Bizottságunk az 1941—42. egyetemi tanévre a következő kedvezményeket osztotta ki:

	I. félév	II. félév
Ingyenes bentlakó volt — — — —	6	16
Féldíjas (havi 6.— P-t fizetett) — — —	19	31
Egészdíjas (havi 12.— P-t fizetett) — —	56	38
Összesen:	81	85

A fenti táblázatból kiderül, hogy a második félévben a Felügyelő Bizottságnak módjában volt nagyobb kedvezményt nyújtani, mint az első félévben. Ennek magyarázata az, hogy a Tanárképző Főiskola által az egész egyetemi évre adományozott 1200 pengő lakbérsegélyt szinte teljes egészében szegénysorsú, jó tanulmányi előmenetelt felmutató főiskolai hallgatóknak osztotta ki a Felügyelő Bizottság.

A Zrinyi Ilona-Leánykollégium hallgatóinak tanulmányi előmeneteléről az alábbi táblázat szolgáljon felvilágosítással:

	I. félév	II. félév
Kitűnő kollokviumok óraszám	198	44
Jeles „ „	995	329
Jó „ „	350	172
Elégséges „ „	35	49
Elégtelen „ „	15	21
Összesen:	1593	615

a) Alapvizsga eredmények:

Jeles jelzéssel vizsgázott — — — —	4 hallgató
Jó „ „ — — — —	12 „
Elégséges „ „ — — — —	3 „
Elégtelen „ „ — — — —	4 „

b) Szakvizsga eredmények:

Jó jelzéssel vizsgázott — — — —	1 hallgató
Elégséges „ „ — — — —	2 „
Elégtelen „ „ — — — —	1 „

c) Szigorlati eredmények:

Kitünő jelzéssel vizsgázott	— — — — —	4	hallgató
Jó	— — — — —	8	„
Elégséges	— — — — —	1	„

A fenti táblázatból kiderül, hogy a hallgatók tanulmányi előmenetele általánosságban jónak minősíthető. A néhány eredménytelenség nem változtatja meg megállapításunkat, mert jobb készültség mellett is az eredmény néha nem áll arányban a végzett munkával. A Polgári Iskolai Tanárképző Főiskolán kötelező kollokviumok vannak és a sikerült és sikertelen kollokviumokat egyaránt feltüntetik az indexben. A néhány gyenge eredményt pedig okvetlenül ellensúlyozza a szorgalmas munka, tudományos elmélyedés és búvárkodás, mellyel néhány hallgató sikert ért el.

4 hallgató Horthy-ösztöndíjat nyert.

1 „ a református konventtől segílyt kap,

1 „ Szeged város adományából kapott jutalmat,

2 „ könyvjutalomban részesült,

8 hallgató, azaz a kollégium bennlakóinak kb. 10%-a, mutatott fel elismeréssel jutalmazott munkásságot. A hallgató-ság közül egy orvosdoktori diplomát szerzett, egy gyógyszerészi oklevelet, három hallgató pedig polgári iskolai tanári oklevelet.

A hallgatóság egészségi állapota örvendetesen jónak mondható. Az első félévben négy hallgató, a második félévben pedig 2 hallgató betegedett meg enyhe influenzában. Két hallgató került be a klinikára gyógykezelés végett.

Végül örömmel számolhatok be a leánykollégiumban az év folyamán kifejlődött egészséges kollégiumi szellemről. Az egymás iránti megbecsülés, a közös cél érdekében való együttműködés látható jelei dicséretet érdemelnek. Erkölcsei magavisélet ellen az egész év folyamán nem merült fel kifogás.

*

Mielőtt pénzügyi helyzetünk ismertetésére rátérnék, meg kell jegyezmem, hogy a kettős pénztárkezelés magyarázata az, hogy kétféle bevételi forrásunk van. Az egyik az, melyet a

V. K. M. államsegélyként az Egyetemi Gazdasági Hivatal pénztárának küld le utólagos elszámolás kötelezettsége meirelt; a másik pénzforrásunk pedig az, melyet részben adományokból, részben pedig lakhértéértésként a hallgatóság fizet. Ezt az összeget kézi pénztárként kezeljük elszámolási kötelezettség mellett. A kézi pénztárt időnként az Egyetemi Gazdasági Hivatal számellenőre átvizsgálja és a vizsgálat eredményét a Felügyelő Bizottság elnökével írásban tudatja. A Felügyelő Bizottság a kézi pénztár vezetésével a fiúkollégium igazgatóját bízta meg. Ugyancsak ő látja el a két kollégium ügyvezetésével kapcsolatos munkakört is.

Az alatt feltüntetett kimutatás a Zrínyi kollégiumok részére befolyt adományokat szemlélteti. A nemeslelkű adományozók e helyről is fogadják leghálásabb köszönetünket, hassa át őket az a biztos tudat, hogy jó helyre és jó alkalommal juttatták el adományaikat, mert törekvő, tanulmányi szempontból értéket jelentő egyének kapnak belőle támogatást. Olyanok, akik a jövő zálogát jelentik, olyanok, akik munkás, példás életükkel a nemzet és tudomány számára feltétlen nyereséget jelentenek.

Adományok:

Az orvostudományi kar professzorainak adománya lakbérsegélyekre; névszerinti kimutatás:

Dr. Vidákovits Kamilló	— — — —	90.— P
Dr. Veress Elemér	— — — —	54.— „
Dr. Ditrói Gábor	— — — —	45.— „
Dr. Szent-Györgyi Albert	— — — —	90.— „
Dr. Baló József	— — — —	90.— „
Dr. Rusznyák István	— — — —	90.— „
Dr. Purjesz Béla	— — — —	90.— „
Dr. Kramár Jenő	— — — —	90.— „
Dr. Rávnay Tamás	— — — —	90.— „
Dr. Gellért Albert	— — — —	54.— „
Dr. Jancsó Miklós	— — — —	45.— „
Dr. Batizfalvy János	— — — —	90.— „
Dr. Kanyó Béla	— — — —	36.— „
Dr. Kulcsár Ferenc	— — — —	108.— „
Dr. Ivanovics György	— — — —	27.— „

Dr. Dávid Lajos — — — — —	18.— P
E. G. H. tisztviseelő kara adománya — — — — —	90.— „
Rector Magnificus adománya a rendelkezési alaphól	30.85 „
Dr. Csajághy Márta ágyfelszerelési alapítványa —	120.— „
Dr. György Lajos adománya utiszámlára — —	25.— „
Dr. Bartucz Lajosné adománya — — — — —	20.— „
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye megajánlása —	200.— „
Mezőtúr megyei város adománya — — — — —	200.— „
Apátfalva község adománya — — — — —	50.12 „
Kiszombor község adománya — — — — —	50.— „
Öcsöd község adománya — — — — —	20.— „
Törökszentmiklós község adománya — — — — —	40.— „
V. K. M. adománya délvidéki hallg. lakbértérítésére	2218.— „
V. K. M. adománya menekült hallg. lakbértérítésére	384.— „
	<hr/>
Összesen:	4554.97 F

A Zrinyi kollégiumok gazdálkodásáról végleges kimutatást egyelőre nem mellélkelhetek. 1942. december 31-ig a kollégiumok állami fenntartási segélyösszegét a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium megállapította azzal, hogy 1943. január 15-ig a f. évi gazdálkodásról kimutatást, a jövő évre költségvetést kell összeállítani s azokat együttesen kell a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr Önagyméltóságához felterjeszteni. S így csak a jövő évi jelentéshez lesz lehetséges a gazdálkodásról szóló kimutatás csatolása.

Egyébként a költségvetés teljes egyensúlyban van.

1941 szeptemberétől a kollégiumok bevétele:

Maradvány az 1940—41. tanévről — — — — —	3.837.25 P
A Zrinyi kollégiumok fenntartására a m. k. V. és K. M. által kiutalt összeg — — — — —	46.687.31 „
Zrinyi Miklós-Kollégium lakóinak lakbérfizetése	3.150.— „
Zrinyi Miklós-Kollégium lakóinak lakbérsegélye	3.036.— „
Zrinyi Ilona-Leánykollégium lakóinak lakbérbe- fizetése — — — — —	6.462.— „
Zrinyi Ilona-Leánykollégium lakóinak lakbér- segélye — — — — —	2.874.— „
Quaestura mellékdíjak járulékaként befizetett —	2.048.80 „
Quaestura lakbérsegély címén befizetett — —	291.— „

Tanárképző Főiskola igazgatóságának lakbér- hozzájárulása — — — — —	1.200.-- P
Szeged-Csongrádi Takarékpénztártól kamat —	17.20 „
Egy ablaktörés térítése — — — — —	7.36 „
Hallgatók telefonhasználatért befizettek — —	119.83 „
Összesen:	69.733.75 P

A Zrinyi kollégiumok átalakítására a m. k. V. és K. Minisztérium 110.000 P-t utalt ki. Az átalakítási munkálatokra kiutalt pénzek felhasználásáról részletes pontossággal a vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr Ö. Excellentiájához beterjesztendő kimutatásban számolok be.

A kollégiumok pénzügyi gazdálkodása eddig az Egyetemi Gazdasági Hivatalon keresztül történt. Ez év szeptember elsejétől kezdve majd teljesen, önállóan vezeti pénzügyeit. Azonban kapcsolata az Egyetemi Gazdasági Hivatallal továbbra is fennmarad.

Az 1941—42. egyetemi év beszámolójának végéhez érve külön akarom méltatni azt az értékes és hasznos munkát, melyet a Zrinyi Ilona-Leánykollégium igazgatónője, Dr. Csajághy Istvánné úrasszony és a Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákkollégium igazgatója, Dömötör Gyula végzett a két kollégium érdekében.

Mindenekelőtt hála köszönetet mondok Dömötör Gyula igazgató úrnak azért a sokoldalú tevékenységért, melyet fáradhatatlan ügybuzgalommal, szorgalommal, mindenre kiterjedő gondossággal és pontossággal a Zrinyi Miklós-Egyetemi Diákkollégium felállításában, tényleges megindításában kifejtett. Ezeknek a má már hihetetlenül hangzó óriási nehézségeknek leküzdésében igen nagy része volt. Egyik fő munkása volt annak, hogy egyetemünk egy új, szép, minden tekintetben megfelelő diákjóléti intézménnyel gazdagodott. Ezen felül még külön kell megemlékeznem arról a harmónikus, bajtársi alapon nyugvó, szorgalmasan dolgozó, fegyelmezett ijjúságról, mely a kollégiumban körülötte áll, ami szintén csak az érdekeit öregbíti.

Ügyszintén hála köszönetet mondok Dr. Csajághy Istvánné Csendes Margit tanárnő úrasszonynak a Zrinyi Ilona Egyetemi Leánykollégium gondos vezetéséért. Sikerült neki

a nehéz feladatot megoldani; a messziről ide szakadt egyetemi és főiskolai hallgatóknak meleg családi otthont teremteni. Zökkenő, zavaró körülmények nélkül vezette az intézetet s adott biztos alapot az intézmény további fejlődéséhez, a szülők, az egyetemi hatóságok feltétlen bizalmához.

Ezzel beszámolóim végéhez érve megragadom az alkalmat, hogy e helyről is teljes dicsérettel adózzam mindkét kollégiumunk hallgatóságának. A tanulmányi eredmények, fegyelmezett magatartás a mai súlyos időkben külön értéket jelentenek egyetemünknek.

A ma dúló világháborút két fronton lehet megnyerni, a külső és belső fronton. Az isteni gondviselés igazságos keze győzelemre vezeti fiainkat a külső fronton, joggal hihetem és bízom is abban, hogy a két kollégium ifjúsága szilárdan áll azon a belső fronton, ahol a munka, a fegyelem, az önfegyelem és kötelességteljesítés a legerősebb fegyverünk.

A szegedi Zrínyi Miklós-Egyetemi Diákollégium és a szegedi Zrínyi Ilona-Egyetemi Leánykollégium 1941—42. évi működéséről szóló beszámolóim elfogadását kérve maradtam legmélyebb tisztelettel

Szeged, 1942. augusztus 20.

Purjesz Béla

egyet. ny. r. tanár,
a Zrínyi Kollégiumok F. B.
elnöke.